

Ontdek je plekje

Veel dieren hebben behoefte aan een plekje waar ze veilig zijn en even niet de aandacht trekken.

De eerste keer dat het me opviel was bij een schildpad op het huisrif. Later realiseerde ik me dat schildpadden eigenlijk luie beesten zijn. Rondzwemmen is leuk, andere schildpadden ontmoeten ook, maar het allerleukste is een mooi beschut plekje om uit te rusten! Ik zag het ineens gebeuren, niet alleen op het huisrif, maar ook op Pescador eiland. Daar is vaak veel stroming. Voor een schildpad is dat best vermoeiend. Zo zwom er een schildpad achter me langs, ik er achteraan. Maar ik zag hem treuzelen om een mooi plekje op het rif zoeken, zo tussen de koralen, precies groot genoeg voor hem. Toen ik hem zag aarzelen, ben ik meteen gestopt met zwemmen. Ach, hij heeft een plekje gevonden. Wie ben ik om hem alleen voor een stomme foto te verstoren? Dus ik ben een ander onderwerp gaan zoeken.

Dat werd een schorpioenvis, die had zo'n mooi plekje gevonden op een koraal – ik kon er bijna jaloers op zijn. Schorpioenvissen hebben geen zwemblaas, dus die hebben een mooie smoes om lekker te blijven zitten. Deze had een mooi tafelkoraaltje gevonden en daar had hij ook zijn kleuren op aangepast. Er zijn maar weinig dieren die zich echt op het koraal nestelen. Je zult bijvoorbeeld nooit naaktslakken of andere “gevoelige” dieren op het koraal vinden. Dat prikt. Koraal kan zich heel goed verdedigen en zo zorgen dat het schoon blijft. Ook koraal verdedigt zijn plekje. Ik had de vis niet gezien, hij ging helemaal op in zijn omgeving, maar gelukkig wees de gids hem aan en kon ik rustig foto's maken. De schorpioenvis gaat nergens heen. Maar niet te dichtbij: tegenwoordig heb ik respect voor ieders plekje!

Eigen plekje

Ook huisjesslakken zijn gehecht aan een plekje. Er is een soort die alleen lederkoraal eet. Dus zijn ze altijd op het lederkoraal te vinden waar ze zich meestal aan de onderkant verstoppen. De cowrie is zo'n huisjesslak die ik ooit vond middenin het koraal, pal erbovenop. En het koraal had de randen van het lijf heel attent om het slakje heen gevouwen. Hij had zagezegd de vijand “omarmd”. De grote witte cowrie heeft een zwart lichaam dat zich helemaal om de witte schelp vormt. Zo houdt hij de schelp mooi schoon. Helaas is de mooie witte schelp daardoor een geliefd verzamelobject geworden. Deze cowrie zat veilig in zijn plekje op het koraal en daar hebben wij hem laten zitten.

Anemoonvissen zijn altijd heel honkvast. Ze wonen in een anemoon, leggen eieren op een steen naast de anemoon en slapen ook graag in de anemoon die bescherming biedt tegen de vijandige buitenwereld. Alleen om het nest te verdedigen zwemmen pa en ma een stukje bij de anemoon vandaan om de indringer, hoe groot ook, weg te jagen. Ze gaan nooit ver weg. Dat geldt ook voor de kleine visjes op het zweepkoraal. Dit zijn gobies





Wij denken dat alle vissen zomaar door elkaar zwemmen, maar zo liggen de zaken niet. Iedereen zijn eigen plekje!

(kleine grondeltjes). Voor een hapje voedsel zwemmen ze tussen de poliepen van het zweepkoraal uit en daarna gaan weer vlug tussen de tentakeltjes van het koraal liggen. Ook vliedervissen schuilen vaak tussen het koraal. Zwemmen ze naar een ander plekje, dan worden ze meestal weggejaagd door de eigenaar van dat plekje en weer teruggestuurd naar hun eigen plekje. Wij denken dat alle vissen zomaar door elkaar zwemmen, maar zo liggen de zaken niet. Iedereen zijn eigen plekje!

Onzichtbaar plekje

De candy coral crab zoekt altijd een mooi plekje in het zachte koraal. Het zit tussen de armen van het koraal zoals een uil in de holte van een boom. Doe geen moeite om het te vinden, het is superklein en meestal weet alleen de gids waar er eentje zit. Het kleine krabje camoufleert zich ook nog eens. Het plakt kleine stukjes koraal op zijn lijfje om zich nog meer onzichtbaar te maken. De decorator krab doet iets soortgelijks, maar dan met anemoontjes. Zo maakt het krabje zich praktisch onzichtbaar. Er zijn meerdere soorten die dat doen, zoals onze hooiwagenkrab! Zij dragen hun veilige plekje altijd met zich mee. De decorator krab komt niettemin alleen 's nachts tevoorschijn, wanneer de vijanden slapen. De heremietkreeft is nog zo'n dier dat zijn veilige plekje met zich meedraagt. Soms zet de heremiet zelf anemonen op zijn huis. Dit fenomeen is bekend van de tropen maar ook in koud water doen de heremietkreeften dat. Ik heb voorbeelden van Engeland, (Cornwall), Schotland (Oban) en Lanzarote. Bij verhuizing naar een grotere schelp maakt de kreeft zelf de anemonen los en zet ze op zijn nieuwe huis, dat is nog eens een mooi, zuinig hergebruik van het oude plekje?

Doornenkronen verschuilen zich ook overdag. Niet dat ze veel vijanden hebben, maar ook zij zijn van nature voorzichtig. Overdag zie je ze haast niet. Ze kunnen hun lichaam tussen de koralen persen, met al hun lange armen voegen ze zich er helemaal in en onder. Ze hebben een veilig plekje gevonden onder het koraal dat ze 's nachts opeten. De fire clam is er ook zo een die het liefste diep wegkruipt. Ze leven in een grot of holte, in het donker en tussen de rotsen ingeklemd. Zij verdedigen hun plekje letterlijk te vuur en te zwaard. De knalrode mossel vuurt de hele tijd blauwe lichtflitsen af over zijn lijf. Waarschuwend bliksemschichten zo van: kom niet dichterbij, ik zit hier en ik ben gevaarlijk!

Tijdelijk plekje

Bubble koraal ziet eruit als kleine kussentjes. Tussen de luchtbelachtige armen van het koraal leven kleine, doorzichtige garnaal-tjes. Het is nog niet duidelijk of deze samenleving een vorm van symbiose of parasitisme is. Houdt het kleine garnaal-tje het koraal schoon en verdedigt het zijn plekje tegen vijandige wormen, sponzen of algen die ook dat plekje in het koraal willen? Dat is nog niet helemaal zeker. In ieder geval voelen ze zich veilig in hun eigen plekje. Ook de geknikte anemoongarnaal voelt zich

veilig in zijn anemoon. Ze blijven in en om de anemoon. Bij de periclimenes garnaal hebben de vrouwtjes vaak eieren. Als ze zwanger zijn, laten ze graag de eieren op hun buikje zien. Het is net of ze er trots op zijn. In het losliggende zwamkoraal vind je meerdere soorten poetsgarnalen. Het koraal heeft lange tentakels waartussen de garnaal-tjes zich goed kunnen verstoppen. Maar soms heeft het koraal zijn tentakels ingetrokken. Waar dan de garnaal-tjes dan blijven is me een wonder. Misschien hebben ze maar een tijdelijk plekje?

Koraal biedt ook een goede schuilplaats aan het kleine pitvisje. Dat zit niet in levend koraal maar in het kapotte koraal (van die kleine stukjes, "rubble"). Op de dode stukjes koraal gaat weer van alles groeien en het krijgt allerlei kleuren. De pitvisjes hebben precies dezelfde kleuren aangenomen. Je moet heel rustig dichterbij komen en stilliggen. Pas als ze bewegen, kan je ze zien. Dat rustig dichterbij komen werkt niet als je te maken hebt met buisjesalen. Vaak zie je op een kale zandvlakte de buisjesalen omhoog uit het zand steken. Zodra je dichterbij komt, zakken ze langzaam in de bodem. Het lijkt wel of het automatisch gaat. Dat is echt het ideale plekje: niemand komt ongezien binnen fotoafstand. Het lijkt wel of ze elkaar waarschuwen! Slechts eenmaal is het gelukt om dichterbij te komen. Misschien had het visje enorme honger of begreep het dat ik geen gevaar was? Ik kon meerdere foto's maken en was helemaal onder de indruk van het mooie diertje. Het heet gevlekte buisaal (Heteroconger hassi) maar ik zie allemaal stippen in plaats van vlekken. Een bijzonder aaltje met een prima plekje.

Raar plekje

De gids had gezegd dat we op zoek gingen naar een gele frogfish. Deze hengelaarsvis is een meester in het verschuilen. Ik deed ook al helemaal geen moeite om mee te zoeken want ik zag alleen maar blauwe sponzen - heel veel blauwe sponzen. En ja hoor, helemaal in de spons zat een klein geel visje met een hengeltje. Waarschijnlijk was het diertje een beetje kleurenblind? Of was er helemaal geen gele spons op Pescador eiland en moest hij het maar met deze blauwe doen? Ik vond het maar een raar plekje.

Sommige soorten boren een klein gaatje in het koraal om daarin te wonen. Op Moalboal zag ik een klein kreeftje dat in een gaatje in het koraal zat. Meestal trok het zich terug zodra ik eraan kwam, maar de aanhouder wint en ik heb een foto kunnen maken waar de schaar-tjes en de antenne goed te zien zijn. Geen idee hoe het diertje heet, maar een mooi plekje heeft het wel! De bekende kerstboomworm boort ook een gat in het koraal. Hij kan zich daarin terugtrekken en het gaatje dichtdoen met een klepje. We vinden het allemaal heel gewoon en niets bijzonders, maar het is toch een klein wonder? Nog gekker wordt het als tijdens een nachtduik op Curaçao een beerkreeft langsloopt, zo over het koraal, en zomaar de kerstboomworm opeet? Ik hoorde het kraken en dacht nog, nee he? Maar de kreeft loopt door en de kokerworm is weg. Kijk, dat is nou het belang van een een goed plekje! |



1. Cowrie in Lederkoraal. 2. De candy coral crab plakt kleine stukjes koraal op zijn lijfje. 3. Gevlekte buisaal. 4. Het pitvisje schuilt graag tussen gebroken koraal. 5. Garnaal in "bubble" koraal. 6. De kerstboomworm boort een gaatje in het koraal.